БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭ!

Бүрят-Монголой ҮНЭН

№ 22 (5174)
Пятница
Январиин
31
1947 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Үнэ 20 мүнгэн

Арад зоной этигэл

Һунгагшад кандидадуудаа халуунаар угтана

★★★

Манай захяа

Молотов колхозой клубта хүн зон ехэ олон. наада үгаа боложо, (Түгнын жабартай үдэшые сууряатуулан байба. Хүн зон эндэ юрэ сугларһан бэшэ, харин арадай шэлэгдэмэл хүбүүн, БМАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат Л. К. Барьедаевтай уулзалгада сугларһан байгаа.

Уданшьегүй суглаан нээгдэжэ, найдалгата нюурай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, депутадай кандидадта дэбжүүлэгдэһэн Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Барьедаевта үгэ үгэһэн байна. Нүхэр Барьедаев өөрынгөө үгэ соо тэрээндэ үзүүлһэн этигэл найдабариин түлөө бүхы һунгагшадта баярые хүргэхэ зуураа, коммунистическэ партиин, советскэ правительствын ба агууехэ Сталинай хүтэлбэри доро манай ороной ажалшан арадай туйлаһан гүн ехэ амжалтануудаа дээрэ тогтон хэлэбэ.

Удаалуулан һунгагшадай зүгһөө тон эдибхитэйгээр үгэ хэлэлгэ эхилһэн байна.

—Бидэнэр ленинскэ комсомолоор ба большевистскэ партяар хүмүүжүүлэгдэһэн бурят-монгол арадай үнэн хүбүүн нүхэр Барьедаевые өөрынгөө кандидадаар дэбжүүлээ һэмди. Теэд, хойшодоо арад зоной хэрэгэй түлөө, бидэнэрэй зол жаргалтай байдалай түлөө, колхозоймна ажахын саашадаа улам һайнаа хүргэхын түлөө өөрынгөө бүхы хүсшадалые табижа хүдэлмэрилхые депутадта дэбжүүлһэн кандидадта бидэнэр захиха байнабди.

Тиихэтэй хамта, манай Молото колхоз мүнөө жэлдэ мал адууһая тобир тарганаар ондо оруулха, түле хоролтогүйгөөр абаха, ерэхэ жэлд үндэр ургаса абахын түлөө тарилга даа һайнаар бэлэдхэхэбди гэһэ уялга абаһанаа бүхы колхознигуу дай зүгһөө мэдүүлнэб—гэжэ фермы даагша нүхэр Д. Д. Тагаров мэдүүлбэ.

Ж. Базаров.

Бичурын аймагай центртэ

БИЧУРА. **(Телефоноор абтаба).** Ленинэй нэрэмжэтэ кино-театрын байшангай зал соо январиин 24-эй үдэр Кяхтинска № 677 һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат Василий Максимович Кучеров һунгагшадтаяа уулзаба.

Нүхэр Кучеров өөрынгөө мүнөөдэр болтор ябаһан зам, хэһэн ажал туухайгаа дэлгэрэнгүйгээр хэлэһэн байна. Гадна, Василий Максимович туухай этигэмжэтэ нюур Веретельников тодоор хэлэжэ үгэбэ.

—Үгытэй ядуу арадай дундаһаа гараһан хүн дээдэ органдо хэзээ, хаана, һунгагдахаар дэбжүүлэгдэдэг байгааб. Энэ хадаа гансахан лэ манай сүлөөтэ орондо болоно. Энэ хадаа большевигүүдэй партиин, нүхэр Сталинай тэмсэлэй аша үрэ болоно, —гэжэ һунгагша нүхэр Санжижапов хэлэнэ. «Би 18 наһатайб. Сталинска Конституциин олгоһон эрхээр би мүнөө һунгалтануудта хабаадалсахаб Василий Максимовичын түлөө голосоо үгэхые залуу һунгагшадые уряалнаб»—гэжэ нүхэр Утинкова хэлээ.

Мүн хэдэн олон нүхэдүүд үгэнүүдые хэлэжэ, өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидадые халуунаар амаршалан, большевистскэ парти ба советскэ правительствоо агуухэ эрхэ сүлөө олгоһонойнь түлөө гүнзэгы баясхалан хүргэһэн байна.

Метропольский.

„Голосоо бултааран үгэхэбди“

Һунгуулиин Серовскэ округой №16 участогай һунгагшад БМАССР-эй Верховно Советдэ өөрынгөө кандидат нүхэр Илья Иосифович Точиловтай уулзаба.

Тус уулзалган дээрэ 500 гаран һунгагшад хабаадалсажа, тэдэнэй 10 гаран хүнүүд үгэнүүдые хэлэһэн байна. Мүн № 9 һургуулиин пионернүүд депутадта кандидаадаа амаршалаа.

—1936 онһоо эхилжэ нүхэр Точиловтай суггаа хүдэлмэрилөө һэм. Тэрэниие үнэн сэхэ большевик, эрхим хүтэлбэрилэгшэ ба нүхэр гажэ һайн мэдэхэб. Бидэнэрэй этигэл найдабариие дүүргэжэ шадаха гэжэ би баталнаб. Тиимэһээ Илья Иосифовичын түлөө голосоо үгэхые уряалнаб, —гэжэ һунгагша нүхэр И. Строгонова хэлэнэ.

—Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай зүгһөө хэдэн үг хэлэхэ байнаб. Илья Иосифович хадаа инвалидууд тушаа анхаралаг оролдолгоо хододоо табижа, бидэндэ туһа хүргэжэ байдаг,—гэжэ нүхэр Головченко хэлэхэ зуураа, сугларагшадые депутадта кандидат нүхэр Точиловай түлөө голосовалхые уряалһан байна.

Д. Цыренов.

В. Б. Танхаев һунгагшадтаяа уулзаба

Январиин 25-ай үдэшэ эхэнэрнүүдэй № 3 дунда һургуулиин байшангай зал соо БМАССР эй Верховно Советэй депутадта кандидат, республикын худалдаа-наймаанай Министр Василий Бахаевич Танхаев һунгуулиин № 9, 10, 26 участогуудай ажалшадтай уулзаба.

—Бидэнэр № 3 һургуулиин пионернүүд, таниие, Василий Бахаевич, Бурят-Монгол республикын Верховно Советдэ һунгагдахаар дэбжүүлэгдэһэнтэйтнай дашарамдуулан халуунаар амаршалнабди. Танай элүүр энхэ ба ажал хүдэлмэридөө амжалтатай, илалтатай ябахые хүсэнэбди — гэжэ бишиихан пионер басаган депутадта кандидат тээшэ хандана. Һүүлээрнь этигэмжэтэ нюур нүхэр Абросимова Василий Бахаевичын биографиие, тэрэнэй яагаад хүдөөгэй батраһаа министр болтороо ургаһан тухайнь тодорхойгоор хэлэһэн байна.

—...Тааная гамда этигэжэ найдажа, намайе депутадта кандидадаар дэбжүүлхэдээ манай коммунистическэ партида этигээ, найдаа гээшэт. Большевигүүдэй парти намайе һургаа, намайе эрдэмтэй болгоо. Би хадаа энэ партиин хэлбэришэгүй сэхэ шугамые баримталан ходоодоо ябадаг би. Саашадаашье ябаха би гэжэ танда мэдүүлнэб,—гэһэн үгэнүүдээр нүхэр Танхаев өөрынгөө үгые дүүргэбэ. Тэрэнэй удаа һунгагша нүхэр Доржиев иигэжэ үгэ хэлэбэ:

—Василий Бахаевич минии нютагай хүн. Нүхэр Танхаев үдэрһөө үдэртэ өөрынгөө арюун уялгые дүүргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Арад зоноо эд бараагаар, эдеэ хоолоор дүүрэн хангахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Саашадаа бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ гэжэ би найданаб.

Нүхэр В. Б. Танхаевые амаршалһан ба баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэнэндэнь баясхалан хүргэһэн үгэнүүдые бусад олон нүхэдүүд хэлэһэн байха юм.

Суглаанай һүүлээр эдир залуушуулай театрын артистнуудай хүсөөр концерт харуулагдаба.

Е. Митахинов.

Эрхим һаалишан

ЦАКИР. (Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба). Январиин 27-до Закаменай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һунгагшад БМАССР-эй Верховно Советдэ депутадта кандидат нүхэр Цырен Очировна Цыбеноватай уулзаба. Тус уулзалганда 300 гаран эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд—һунгагшад хабаадалсаа.

Үгэнүүдые хэлэһэн нүхэд Тугэлдуров, Дансарунов, Дымпилов, Гармаева болон бусад нүхэр Цыбеновагай ахалагша һаалишаар хүдэлмэрилхэ зуураа ажалай үндэр амжалтануудые туйлаһан тухайнь онсо тэмдэглэһэн байна. Тэрэнэй дүй дүршэлые «шэн зоригто ажалай ба тэмсэлэй ашаар олдоһон» гэжэ хэлэбэд Хамтадаа 14 хүн үгэнүүдые хэлэжэ энэ ажалша басаганай түлөө голосоо үгэхые уряалһан байна.

Гадна тус колхозойхид хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэлые февралиин 9 болтор гүйсэд дүүргэхэ гэһэн уялга абажа, депутадта кандидат нүхэр Цыбеновае найдуулба.

Б. Шоенов.

Профсюзна-комсомольско санын кросс

ВЦСПС ба ВЛКСМ-эй ЦК болбол союзна ба автономно республикануудай Верховно Советүүдэй һунгалтануудые тэмдэглэн, профсоюзно-комсомольско санын кросс үнгэргэхэ тухай тогтоол абаһан байна. Манай республикада тус кросс февралиин 9 хүртэр үнгэргэгдэхэ юм Кросс болбол хоер этаптай байха — нэгэниинь ниитын, нүгөөдэнь команданууд хоорондын байха гэбэл: предприятинуудай, эмхи зургаануудай, һуралсалай заведенинүүдэй физкультурна командануудай мүрысөөн ба городууд, районой центрнүүд ба хүдэлмэришэдэй поселогууд хоорондын мүрысөөнүүд гэһэн энэ хоер этапта үнгэргэгдэнэ.

Городууд ба районуудай центрнүүдэй физкультурын командануудоторой түрүү һуури эзэлһэн илагшадта «1947 оной профсоюзно-комсомольско кроссой чемпион» гэһэн нэрэ олгогдожо, тэдэнэртэ диплом барюулагдаха байна. Командануудай илагшад хадаа фабзавкомуудаар, ВЛКСМ-эй комитедүүдээр ба физкультурын коллективүүдэй Советүүдээр тогтоогдоһон дамжуулгын шагналаар шагнагдаха. Кроссто эрхим результат туйлаһан спортивна обществонууд ба комсомольско организацинуудта ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха юм.

Эхин шатын физкультурна коллективүүд, һайн дуранай обществонууд ба физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ аймагай комитедүүд кроссые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын тула бүхы хүсэеэ гаргаха еһотой.

М. Хабалов.

Һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэлые дүүргэхэ

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха үдэр болтор ороидоо 9 хоног үлэбэ. Голосовалха үдэрөө гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэлэй бүхы дутагдалнуудые дарасадхаха хэрэгтэй. Тэрэнэй тула советскэ органууд хаа-хаанагүй комиссиин хүдэлмэринүүдые шалгажа, тодэнэртэ тодорхой туһаламжа үзүүлхэ болоно.

Тиимэ шалгалтануудые хэхэдэ, тодэн олон дутуунууд элирүүлэгдэнэ. Һаяхан Улан-Удын партийна организацин эдибхитэнэй суглаан боолобо. Тэрээн дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэдүүд илангаяа Пригороднэ районой гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө һунгалтануудта һулаар бэлэдхэжэ байһан ябадалые хатуугаар шүүмжэлһэн байна юм. Тэндэ һунгагшадай списогүүд ехэ хожомдожо тунхаглагдаһан, Һунгуулиин комиссинуудай байрадые бэлэдхэхэ хэрэгтэ модоной заводой хүтэлбэрилэгшэд тон хаалаар хандажа байхадань энэ гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Коняев хамаагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандажа байһан байгаа.

Һунгалтануудые эрхилхэ комиссинууд байрагүйгөөр бэлэдхэлэй һайн хүдэлмэриие ябуулжа шадахагүй. Тиигэжэ мэдэжэ байгаашье һаа, тэндэ ямар нэгэн бишиихан хэрэг шэнги хандаха ябадал республикын ордоошье аймагуудта үзэгдэнэ.

Тиимэ дээрэһээ городуудай, аймагуудта ба районуудай гүйсэдкомуудолбол байра байшангай асуудалые дары хаража үзэхэ, һунгуулиин комиссинуудай тэдэ байранууд хэрэгтэй һайнаар бэлэрагдөөб гэжэ шалгажа үзөөд, дутуу дунда зүйлнүүдые тодоролгүйгөөр усадхаха уялгатай. Комиссованиин болохо үдэр һайнаар хүдэлмэрилхэ бүхы арга-боломжодые бии болгохын тула хэрэгтэй бүхы юумэнүүдые түхеэрхэ шухала. Һунгуулиин участок бүхэн түлишэгэй, лампатай керосинтай, саарһа үүрһэтай, тамга хайрсагтай (урнатай) байха еһотой гээшэ.

Нютагуудтахи советүүд һунгагшадай списогүүдые зүбөөр зохеохо, шалгаха ябадалда мүн саашадаашье туухала анхаралаа табиха өөргэтэй. Мүнөө һунгагшадай өөһэдынгөө нэрэ дорогые шалгаад үзэхэдэ, хэдэн олон дуу эндүүнүүд гарана. Энэ хадаа болгаяа Баргажанай болон Улан-Удэ городой хэдэ-хэдэн районуудта гараадана. Теэд, һунгагшадай өөһэдынь гомодол барядшье байхада, тэрэ дурсагдаһан Баргажанай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Эрдынеев анхаралаа табидаггүй, аяар хоер-гурбан хоногоор барижа байгаа ябадал бии. Һая болтор аяар хэдэн мянгаад хүнүүдэй нэрэнүүд Закаменской ба Городской районуудта үшөөл шалгагдаагүй байһан байна Эдэ болошогүй баримтануудхадаа дурсагдаһан аймгүйсэдкомуудта ажаллажа байгаа хүнүүдэй хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандадаг нобшордог, унжагайрдаг ба хүн зоной гомодолнуудта нюдэ балай байдаг тухайнь гэршэлжэ үгэнэ.

Һунгагшадай списогүүд соо гараһан дутагдалнуудые энэ дары шалгажа, һунгагша бүхэнэй нэрые зүбөөр бэшэхэ хэрэгтэй. Һунгагшадай списогые шалгаха ябадал дэмы простой хэрэг бэшэ. Һунгагшадай список болбол Сталинска Конституциин еһоор үгтэһэн агууехэ эрхэнүүдээ советскэ гражданин бүхэнэй хэрэглэхэ ябадалай нэгэн баримта боложо үгэнэ.

Һунгалтануудые эрхилхэ комиссинууд голосовалха үдэр хайшан гэжэ хүдэлмэрилхэ еһотойб гээшые бодожо үзэхэ саг мүн лэ тулажа ерээ гээшэ. Һунгуулиин участок бүхэндэ гуримтай эмхитэй байхын тулада, хаана регистрацида ороод һунгуулиин бюллетень хэнһээ абаха байнаа Һунгагшадай һайса мэдэхынь тулада хэрэгтэй бүхы юумые хаража үзэхэ шухала. Энэ талаар һунгуулиин центральна комиссинуудай зүгһөө зохихо заабаринууд үгтэһэн байгаа. Тэдэнэй дүүргэлтые мүнөө шалгажа, һунгуулиин участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэр, секретарьнууд ба членүүдые һайса инструктировалха хэрэгтэй.

Һунгалтын үдэр участогууд дээрэхи хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ ябадал хадаа нютагуудай Советүүдэй гүйсэдкомуудһаа дулдыдаха байна. Һунгагшадай шалгагдамал списогүүдые участково комиссинуудта саг соонь үгэхэ, тэдэниие һунгуулиин хүсэд хүрэхэ бюллетеньнүүдээр хангаха, комиссинуудта туһаламжа болгон үргэн олон эдибхитэниие хабаадуулха гээшэ—тэдэнэй арюун уялга болоно. Үбгэд хүгшэдые һунгуулиин үдэр өөһэдынь участогуудта хүргэжэ асархын тула унаа мори эртээнһээ томилхо шухала.

Һунгалтануудта бэлэдхэхэ үедэ, һунгалтын үдэр ба мүн голосованиин дүнгүүдые дамжуулха хэрэгтэ хэлхеэ-холбооной һаадгүй һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал имагта ехэ удхатай. Энэ ехэ уялгаяа республикын түрүү хэлхеэ-холбоошод — комсомолецууд зүбөөр ойлгоод, һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Эдээн шэнгеэр бүхы хэлхеэ-холбоошод хүдэлмэрилжэ хурдан һайн холбоо барисаа колхоз нютагуудай болоод тосхон городуудай хоорондо хангаха еһотой.

— 1947 оной февралиин 9 болтор үсөөхэн хоног үлээд байхадань, тэдэнэй Сталинска Конституциин эрхэнүүдэ эмхидхэлэй-техническэ талаар хэгдэхэ хамаг бүхы хүдэлмэриие түргэнөөр түгэсхэхэ зорилготойбди.

Һайшаалта үүсхэл

Бичурын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой колхозник Пантелеев гэгшэ ниитын малай тэжээлэй өөрынгөө нөөсэһөө 60 пүүд үбһэ үүлба. Энэнэй жэшээе нилээд олон колхознигууд дахан дууряалаа. Колхозой хорой соо колхознигуудай үгэһэн 357 центнер һайн шанартай үбһэн буулгагдаа.

Пантелеевэй үүсхэлые гансахан бичурынхид бэшэ, харин бүхы республикын колхознигууд һайшаан дууряаха байха.

А. Юмсунов.

МИЛЛИОНЕР КОЛХОЗ

Ируунын аймагай Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозахын талаар бэхижэһэн, нилээд томохон колхоз юм. Энэ колхозой малажал жэлһээ жэлдэ үдэн олоржо, тэрэнэй ашаг шэмэнь ехэ болоһон байна. Үнгэрһэн 1946 он соо малажалые олошоруулан хүргэхэ гүрэнэй түсэб гүйсэдхөө. Тус колхоз культурна болбосон ажабайдалтай болонхой. Нэгэ ехэ клуб барижа дүүргэбэ. Мүнөө үлдэн соо культурна гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилэнхэй.

Колхозой ажалда үнэн шудартуулан ябажа, ажалай бүтээсын эрхим хүнүүд олон бии. Жишээлхэдэ, һаалишад: Б. Егорова үнэн жэл соо 935 ажалта үдэр болоо, мүн Н. Шагдурова 743, Ц. Цыренова 706, Д. Найданова 946, Дашиев Ц. Дашиев 934 ажалта үдэр олобод.

Колхоз хадаа мүнөө жэлэйнгээ ажахын тоосоо гаргажа дүүргэбэ. Үнгэрһэн жэлдэ 94756 ажалта үдэр колхознигуудаар хэгдэнхэй. Тиигээд, 1 миллион үлүүтэй түхэригэй олзо оруулба. Энэ колхоз гурбадахи жэлээ миллион түхэригэй олзо оруулжа байна. Колхознигуудта ажалта үдэрэйнь жэшээгээр мяха, зөөхэй, аарса гэхэ мэтээр аванс үгтэһэн байхаһаа гадна, мүнөө мүнгэ авансаар хубааба. Тиихэдэ эрхим колхознигууд хэдэ хэдэн мянган түхэригэй аванснуудые абабад. Д. Эрдынеев 7 мянга, Б. Егорова, С. Махаева, Ц. Осоров, Б. Пылов, Б Ешидоржиева гэгшэд туд бүри 4.400 түхэриг абаһан байна. Тэрэшэлэн 80 колхознигууд туд бүри 2—3 мянган түхэриг абабад.

Ц. Номтоев.

Депутадуудта кандидадуудай түлөө үргэн агитаци хэхэ

1947 оной февралиин 9-дэ болохоео байһан РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта хадаа угаа ехэ политическэ удхашанартай хэрэг гээшэ.

Һунгуулиин кампаниин амжалтануудболбол партийна организацинуудай эмхидхэлэй ба агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие һунгагшадай дунда хэрэзэргэ ябуулһанһаа гол түлэб дулдыдана.

Манай аймагта һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябажа байна. Һунгуулиин участогууд дээрэ 386 агитаторнууд, тэдэнэй тоодо ВКП(б)-гэй членүүд ба кандидадууд — 267 хүн, комсомолецууд —57 хүн, партийнабэшэ 74 хүн хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр болбол һунгуулиин кампаниин эхилһэнһээ хойшо нилээд олон элидхэл, лекци ба хөөрэлдөөнүүдые һунгагшадай дунда үнгэргэбэ. Аймагай партийна эхин организацинуудта недели бүри агитаторнуудай семинар ба зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Тус семинар ба зүблөөнүүд дээрэ түрүү агитаторнуудай дүй дүршэлые бүхы агитаторнуудай шадабари болгохо асуудалнууд хэлсэдэг, СССР-эй һунгуулиин системын болон уласхоорондын оршон байдал тухай лекцинүүд ба элидхэлнүүдые эмхидхэдэг байнабди.

Жэшээлхэдэ, Сүхын арһанай заводой дэргэдэхи партийна эхин организацинин үнгэргэһэн семинарнууд дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнар байлсажа, агитаторнуудта һунгагшадай дунда ямар методаэр агитационно хүдэлмэри ябуулха тухай тобшохоноор ойлгуулхаһаа гадна, һунгуулиин темэтэй лекци ба элидхэлнүүдые хэһэн байгаа.

Мүн тэрэшэлэн аймагай центртэ хүдөө бэшэгшэдэй ба ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Тэрээн дээрэ «РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудба хэблэл газетэнүүдэй зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Мэнэ, 8 үдэрэй турша соо полит-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдэһэн байна.

Энэ семинар дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнар нүхэд Б. Шагдыров, С. Коновалов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Чесноков ба бусад элидхэл ба лекцинүүдые хэлбэ. Һүүлээрынь, городской партийна активай суглаан боложо, һунгуулиин кампаниин тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна.

Үнгэрэгшэ оной декабрьда партиин айкомой пленум татагдажа, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл хэхэ тухай партийна организацин эмхидхэжэ байһан агитационно-пропагандистска хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм.

Пленум болбол энэ асуудалаар дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые абажа, мүнөө тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Партийна эхин организацинуудболбол һунгагшадай дунда нилээд ехэ агитационно-ниитын хүдэлмэри хэжэ байна. Һунгуулиин участогууд агитационно хүдэлмэри ябуулха центрнүүдынь боложо шадаа. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Цыремпилов) № 29 һунгуулиин участогай һунгагшадта һунгуулиин хуулиие болон манай ороной гадаадын ба дотоодын оршон байдал тухай асуудалнуудые ойлгуулха талаар горьтойхон хүдэлмэри эмхидхээ. Эндэ ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһанууд» саг болзортоо гаргагдадаг. Тэрэнэй удхань тон һайн шанартай Тус партийна организациин агитаторнууд болбол колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөе эмхидхэгшэд боложо шадаба.. Тус колхоз болбол мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэһэн ба мүнөө малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар эмхидхэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һара соо 300 центнер үбһэ тэжээл арбилһан байха юм.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Синайская), «Улаан Табангууд» гэжэ колхозой партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Цыренов) ба бусад партийно-политическэ хүдэлмэриие һунгагшадай дунда мүн лэ һайнаар эмхидхэжэ шадаһан байна.

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри тэрэшэлэн аймагай олзоборилгын артельнүүд ба бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай дунда улам эршэтэйгээр ябуулагдажа байна.

Агитпункт болбол агитационно-ойлгуулямжын хүдэлмэриин центр гээшэ. Манай аймаг соо 20 агитпункт хүдэлмэрилнэ. Сүхын арһанай заводой дэргэдэхи партийна эхин организациин эмхидхэһэн агитпункт болбол агитационно хүдэлмэри ябуулгын гуламтань үнэхөөрөө боложо шадаһан байна. Энэ агитпунктын зал соо ороходо һаруул сэбэр, столнууд дээгүүрынь Сталинска Конституци, һунгалтануудтухай Дүримүүд гэхэ мэтын литература, газетэ, журналнууд табигдаһан байха юм. Эндэ консультант ба агитатор үдэшын 4 часаа 10 час болтор байдаг. Тэдэнэр һунгагшадые урин дулаанаар угтажа, һонирхоһон хамаг асуудалнуудтань тодо һонор харюу үгэдэг заншалтай.

Мүнөө аймагай партийна организаци болбол депутадууд болгогдохоор дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө большевистскэ агитаци үргэнөөр ябуулжа байна.

С. Коновалов,—ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь.

ФЕВРАЛИИН 9-дэ—БҮГЭДӨӨРЭН ҺУНГАЛТАДА!

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай

түлөө бултааран, нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэе!

★★ ★★★ ★★

Эдибхитэй шударгуу эрид сэхэ большевик

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу-эхэ дайнай гал дүлэн соробхилжо байгаа һэн. Хомхой хобдог немецко-фашистска арми болбол сэсэглэн һалбаржа байһан манай советскэ газар нютагуудые тоножо, дээрмэ-дэжэ ябаба.

Дайн сэрэгэй аюулда дайрагдажа, сагаан талада үлэһэн хэдэн эмэгтэй мянган белоруссууд, украинецууд, Баруун областьнуудай хүн зон зайхабтар хэсүү хүндэ байдалда оробо.

Фашистска богоолшолгоһоо тэрьедэһэн олон мянган хүнүүдые байра байдалаар хангажа түбхинүүлхэ ба дайсанай һабарта орожо магад байһан газар нютагуудай эд зөөриие нүүлгэхэ тушаа айхабтар шударгуу ушанга ажал хэгдэжэ эхилбэ.

Эгээ энэ һүртэй хатуу сагта РСФСР-эй Совнарком болбол тэрэ ехэ хүндэ хүшэр ба харюусалгатай хэрэгые нүхэр Криштабта даалгажа үгэһэн байгаа. Тэд, Борис Яковлевич Криштаб һүбэлгэн хурса ба шадамар бэрхэ хүн байһан хадаа, гэдэ улад зониие зүүн районууд худар нүүлгэжэ, тэндэ байра байдал олгожо түбхинүүлһэн, тэдэндэ материальна туһаламжа үзүүлһэн, ажал худэлмэридэ оруулһан, түрэлхидынь бэдэржэ олгоһон гэхэ мэтын зайхабтар ехэ ажал хэһэн байха юм.

Фашистска һүрэг дээрэмшэд улам урагшаа дутташажа ябаа. Тэдэ дээрмэшэд хадаа Советскэ Союзай ажаһуйлэдбэриин гуламтанууд болохо—Москва, Харьков, Ростовто добтолхо аюул ушаруулаад байба. Тиихэдэнь тэндэхи фабрика ба заводуудые нүүлгэхэ хэрэг мүн лэ нүхэр Криштабта даалгагдаа һэн. Түмэрзамай транспортын ажалдаа дарагдаад байгаашье һаань, тэрэндэ торон тогтонгүйгөөр энэ ажалыешье һайнаар ябуулжа шадаа бэлэй.

Удаа тэнь Центросоюзда худэлмэрилхөөр орожо нүхэр Криштаб болбол Улаан Армиие хангаха тушаа ехэхэн ажал ябуулба. Тиихэдэ фронтдо олон дахин ошодог, эдеэ хоол бэлэдхэлгые эмхидхэдэг байһан юм. Баһа, Смоленскэ областиин һандаргагдаһан ажалые һэргэн бодхоохо тушаа ажаллажа, нилээд оролдолго гаргаба.

* * *

Борис Яковлевич Криштаб болбол 1906 ондо Сибирьтэ түрөһэн юм. 16 наһа хүрөөд байхадаа, Красноярска механическа заводто слесариин хажууда мэргэжэлдэ һурахаар худэлмэридэ ороо һэн. Бэлигтэй бэрхэ өнэ хүбүүнэй богонихон болзор соо слесариин мэргэжэлые шудалаад байхадань тэрэниие Красноярскда түмэр харгын деподо оруулһан байна. Эндэ ороод байхадаа, залуу слесарь болбол худэлмэришэнэй коллективэй ниитын ажабайдалда эдибхитэйгээр хабаадалсаһан ба комсомольско организацийн секретарь боложо һунгагдаһан, 1924 ондо большевистска партида ороһон байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо нүхэр Криштаб хүтэлбэрилхы комсомольско, советскэ ба партийна худэлмэридэ ябажа байна.

Парти болбол өөрынгөө хүмүүжүүлһэн үнэн хүбүүе социалистическэ байгуулалтын тон харюусалгатай газарта хододоо эльгөэдэг бэлэй.

Нүхэр Криштаб болбол комсомолой райкомой секретарь байһан, ВЛКСМ-эй Хакасска округжкомые хүтэлбэрилһэн, залуушуулай дунда пропагандын худэлмэри ябуулһан, худөө ажалай ба ой модоной Сибирскэ Академиин партийна организациие толгойлһон байха юм.

Өөрынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ ба эрдэм һургаалаа ехэ болгохо гэжэ саг үргэлжэ оролдодог байгаашьеһаа, нүхэр Криштаб болбол тэрэниие дутамаг дээрэ тоолодог һэн. Тэрэ хадаа һургуулида һураха гэжэ ехээр хүсэбэ. Тиихэдэнь 1930 ондо парти болбол нүхэр Криштабые Сталинай нэрэмжэтэ Ленинградска коммунистическэ университедтэ һурахаар эльгээһэн байна. Дунда һургуули дүүргээгүй дээрэһээ, дээдэ һургуулида һурахадань хэды бэрхэ байгаашье һаань, нүхэр Криштаб зоригтой хэшээлтэй байһан хадаа, энэ университедые амжалтатайгаар дүүргэжэ гараба.

* * *

Ленинградска коммунистическэ университедые мэнэ һаяхан дүүргэд байхадань худөө нютагуудта коллективизаци түлөө ябуулагдажа байгаа. Иигээд нүхэр Криштаб болбол МТС-эй политотделэй начальник боложо, Башкири худар эльгэгдэбэ. Тиихэ үедэ худөө-ажалые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулхын түлөө, колхозуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхын түлөө шанга тэмсэл хэгдэжэ байгаа һэн. Тэд нүхэр Криштаб политическэ эрдэм шудалһанайнгаа экзамен эндэ барижа, МТС-эй политотделэй начальнигай худэлмэриие һайнаар дүүргэжэ шадаһан байна.

Удаа тэнь Башкирска АССР-эй хэдэ хэдэн районуудта хүтэлбэрилхы партийна ажалда ябаа һэн. 1936 ондо парти болбол нүхэр Криштабые Ярославска область худар эльгэжэ, тэндэ партийн райкомой секретаряар, ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй аппарадта, облпотребсоюзай түрүүлэгшээр, областной газартаряалангай Управлениин начальнигаар ба бусад эльдэб олон харюусалгатай тушаал даажа худэлмэрилһэн байгаа.

Тиигээд, 1941 ондо СССР-эй ба РСФСР-эй Центросоюзай Президиумдэ худэлмэрилхөөр ошобо.

* * *

Ленин, Сталинай хэрэгэй түлөө ами бэеэ хайрлангүй тэмсэжэ арад зондоо ба большевистска партидаа үнэн сэхэ ябажа ажаллахаһаа ондоо арюун һайхан юумэ гаргажа юун байха бэлэй. Эгээ энэ тэмсэл соогуур ленинско-сталинска түхэлэй хүтэлбэрилэгшэд шалгаржа гарадаг байнабшуу. Эгээ иимээр хүмүүжүүлэгдэһэн нугаршагүй хатуу зоригтой ба шадамар бэрхэ хүнүүдэй нэгэниинь хадаа, Борис Яковлевич Криштаб болоно.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ ашатай габьяатай байһанайнь түлөө илангаяа Улаан Армиие хангаха тушаа правительственна даалгабариие эрхимээр дүүргэһэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол нүхэр Криштабые ажалай Улаан Тугай ба хүндэлэлэй тэмдэг орденуудаар шагнаһан байна.

1946 онһоо хойшо нүхэр Криштаб БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор худэлмэрилжэ байдаг. Тиин мүнөө Заудинска һунгуулиин № 21 округой худэлмэришэд ба албахаагшад болбол Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат болгожо, нүхэр Криштаб Борис Яковлевичые нэгэн һаналаар дэбжүүлээд, 1947 оной февралиин 9-дэ тэрэнэй түлөө бүгэдөөрөө голосуудаа үгэхөөр бэлэн байнад.

В. Дьяков.

Комсомолоор хүмүүжүүлэгдэгшэ

Манай Бурят Монгол АССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр Павел Ильич Ильин болбол загаһаша хүнэй хүбүүн байһан юм. Эдир бага наһанһаа хойшо загаһанай агнуурида ябажа байтараа, 16 наһа хүрэхэдөө Павлуша болбол товаропассажирска пароходууд дээрэ матрос болоод байба.

Тиин 1930 ондо Ленинградска портын матрос болоод байхадаа, ленинскэ комсомолдо ороһон юм.

— Өөдөө дэбжэһэнэйнгээ түлөө ленинскэ комсомолой ашыень харюулха еһотой хүм. Тэрэ хадаа намайе ажабайдалай зүб харгыда оруулаа һэн,—гэжэ Павел Ильич хэлэнэ.

Нээрээшье тиимэ байһан юм. Комсомольско организациин ямаршье даалгабари үгэхэдэнь, тэрэниие эдир наһанай эршэ гарган дүүргэжэ, өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлжэ ябаба.

Нүхэр Ильинэй һанажа хүсажэ ябаһан юумэнь 1930 оной намар хүсэлдэжэ, Ленинградска хэлхеэ-холбооной электротехникумдэ һурахаяа ороһон байгаа. Удаа тээнь НКВД-эйн сэрэгүүдтэ алба хэжэ байхадаа, мүн лэ хүтэлбэрилхы комсомольско худэлмэрилэгшэ ябаа бэлэй.

1937 ондо армиһаа табигдаһанайнгаа һүүлээр, Павел Ильич түрэл Ленинградтаа бусажа ерээ һэн. Эндэ радиотехнигээр ажаллаха зуураа, баһа хүтэлбэрилхы комсомольско органуудта худэлмэрилһэн байха юм.

Нүхэр Ильин гээшэ ухаантай сэсэн ба алад холо харадаг зүрхэтэй ба үнэн сэхэ ленинско-сталинска түхэлэй ажал-ябуулагша байжа бэеэ харуулаад байхадань, тэрэниие ВЛКСМ-эй ЦК болбол НКВД-эйн центральна һургуулида эльгээһэн байна. Тэрэ һургуулиие дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Бурят Монгол АССР-тэ ерээ һэн. Революциин илалтые херхо хурсаар сахиха зэбсэгые тэрээндэ найдажа үгэбэ гээшэ!

Троцкистско бухаринска бузар булайнуудые үндэһөөрынь һалгааха хэрэгтэ аха дүү бурят-монгол арадта туһалха гэһэн даалгабаритайгаар нүхэр Ильин Бурят Монголдо ерэжэ, советскэ чекистнүүдэй дайшалхы отрядта ороһон байгаа.

Энэ тон харюусалгатай ажалда ороод байхадаа, нүхэр Ильинэй бэлигтэй бэрхэ байһаниинь тон хүсэтэйгөөр ба түргэнөөр элиржэ гараба. Тэрэ хадаа уг заянһаа хойшо чекист болонхой хэбэртэй байгаа бэлэй. Дайсан гээшэ муу мэхэтэй байдаг хадань, тэрэниие эндүүрингүй элирүүлхын тулада, херхо хурса ба һүбэлгэн байха хэрэгтэй юм. Эгээ иимэ шанар гээшэ советскэ засаг ба комсомолоор һургагдаһан нүхэр Ильиндэ хүсэд бии байнабшуу.

Бурят-Монголдо анхан ерэхэдээ жиирын солдат чекист ябаһан аад, сержантһаа эхилэн гүрэнэй аюулгүйе сахиха полковник нэрэзэргэтэй ба Бурят Монгол АССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр тушаалтай болоһон Павел Ильич Ильин болбол Ленин-Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэжэ, алдарта һайхан замаар ябаба гээшэ.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ тусгаар габьяатай байһанайнь түлөө Правительство болбол Павел Ильич Ильиниие Улаан-Одоной, «Хүндын тэмдэг» орденуудаар, «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаляар, «Германиие илаһанай түлөө» болон «Япониие илаһанай түлөө» медальнуудаар шагнаһан байна.

Мүн тэрэшэлэн гүрэнэй аюулгүйе сахихын талаар амжалта туйлаһанайнь түлөө БМАССР-эй Верховно Совет нүхэр Ильиниие хүндэлэлэй грамотаар хоер дахин шагнаһан байгаа.

Иимэ нугаршагүй хатуу чекист Ленин Сталинай партиин хэрэгүнэн шүтэнги Павел Ильич Ильин Прибайкальска аймагай колхозууд Турунтаевска һунгуулиин округ-һоо БМАССР-эй Верховно Советдэ депутадта кандидат болгожо, нэгэн һаналаар дэбжүүлээд байна. Тэрэ түлөө тэдэнэр бүгэдөөрөө голосуудаа үгэхэнь лабтай.

А. Кердоев.

ХУДӨӨГЭЙ БАГША

Найман жэлэй урда, 16 наһатай Мэдэгма Насандареева болбол Үнэгэтэйн дунда һургуулиин эрхим һурагша ябадаг һэн. Харахан нюдэтэй, хүхюун солбон Мэдэгма өөрынгөө хани нүхэдтэ һуралсалай талаар ехэхэн туһаламжа хүргэдэг зантай байгаа. Тэрэ үедэ, хожомоо багша болохын халуун хүсэл тэрээнэй сэдьхэлые эзэлһэн байжа магад.

Өөрынгөө түрэл нютаг—Хара-Шэбэрэй үнгын сэсэгээр бүрхөөгдэһэн үргэн талын дундуур үүри нүхэдөөрөө хамта хүхюун баяртай дуунуудаа хонгео шанга хоолойгоор хангюурдан дуулалдажа ябахадаа, гансал советскэ засагай ашаар сэсэглэн бадарһан Эхэ ороноо, арад зонойнгоо энхэ һайхан байдалые мандуулһан агууехэ Сталинаа маттажа ябадаг байгаа.

«III Интернационал» колхозойнгоо тобир тарган һүрэг малнуудые, хурдан хүлтэ адуу моридуудые, трактор комбайнуудай зэдэлээтэ абяануудые, нюдэ алдама үргэн колхозно таряае хаража, социалистическэ ажал худэлмэриин халуун эдибхидэ эзэлэгдэн ябахадаа Мэдэгма болбол иимэ эрхэ сүлөөтэ, иимэ зол жаргалта байдал манай советскэ Эхэ ороһоо ондоо тээ хаанашье үгы гөжэ сохом мэдэдэг болоо һэн.

1939 ондо 16 наһатай Мэдэгма социалистическэ байгуулалтын бүри ехэ эдибхитэй хабаадалсагша болохын түлөө ленинско-сталинска комсомолой член боложо ороо һэн.

«Байгуулжа шадахын түлөө наукые мэдэжэ абаха ба шудалха хэрэгтэй, мэдэжэ абахын түлөө һураха хэрэгтэй. Үсэд шангаар, тэсэбэритэйгээр һураха хэрэгтэй»,—гэһэн нүхэр Сталинай заабариие Мэдэгма хододоо һанажа ябадаг байһан юм. Тиимэдэ Насандареева болбол үсэд шангаар һургуули хэжэ ороо һэн.

Тэрэнэй хажуугаар зунай сагта өөрынгөө колхоздо оролдосотойгоор худэлмэрилжэ ябадаг ба мүн багашуудые эмхидхэжэ, колхозно таряанай буртаг үбһэ түүлгэ ба хартаабхын шорой обоололго гэхэ мэтын худэлмэри эрхилдэг байгаа.

Иигэжэ багша ябаха үедөө өөрынгөө һурагшадые эрдэм номдо һургахаһаа гадуур ажал худэлмэриин абьяаста хүмүүжүүлдэг байһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үндэ үдэрнүүдтэ нүхэр Насандареева болбол Улан-Удын багшанарай училищые заочноор дүүргэжэ, Хара-Шэбэрэй эхин һургуулиие даагшаар томилогдоһон байна.

Өөрынгөө оролдолгын хүсөөр энэ ехэ амжалтые туйлаһан ба мүн өөрынгөө һургуулида муугаар һурадаг нэгэшье һурагша үгы болгоо байха юм.

Мэдэгма багша болбол һурагшадайнгаа түрэлхидтэй холбоо баһаа саатай байдаг ба тэдэндэ эльгээн заабари зүбшөөл үгэжэ ябадаг болоо, холоороо тэдэнэй дунда, мүн тэдэнхи арад зонойнгоо дунда ехэхэн хүндэтэй болоһон байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронт дээрэ алуулагшадай гэр бүлэдэ үхибүүдээрээ сугтаа түлеэ залуунай талаар, малайнь байра дулаалуулха талаар тэдэндэ туһалахын нуудые али олон хүргэдэг байна.

Үнгэрэгшэ намар нүхэр Насандареева болбол һурагшанартайгаа сугтаа колосуудые суглуулжа, хүнтэй центнер таряа колхоздоо тушаагаа байгаа.

Мүн тэрээнһээ хойшо 8 центнер үнэнэ ба 5 центнер шубуунай арбаһа һургуулиингаа үхибүүдээр хамта суглуулжа 1947 ондо хартаабхын үргаса абахын түлөө өөрынгөө колхозой шурыгинска звенодо тушаагаа байна.

Нүхэр Насандареева мүнөө колхозойгоо партийна организацийн секретаряар худэлмэрилжэ байна ба колхознигуудай дунда агитационно худэлмэри үргэнөөр ябуулжа байдаг юм.

Иимэл хадань Мэдэгма Эрдынэна Насандареевае Онохойн машинно-комбинадай худэлмэришэд ба алба-хаагшад, «Улаан Эрхирэг» колхозуудай колхознигууд БМАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат болгожо дэбжүүлһэн ба ленинско-сталинска комсомолоор хүмүүжүүлэгдэһэн эрхим басаганайнгаа түлөө февралиин 9-дэ голосуудаа үгэхэ гэжэ байна.

Х. Далбаева.

Серпион Кириллович Киселев

БМАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой звеньевод Серпион Кириллович Киселев болбол үндэр ургасын мастер гэжэ манай республика дотор үнинэй алдаршанхай.

«Газарайнгаа шэмэ шүүһые ашаглажа, үндэр ургаса абаха гээшэ — гансал оролдосын хүсэн»—гэжэ тэрэ хэлэдэг.

1940 он. Серпион Кириллович болбол нэгэ ехэхэн участок дээрэһээ үндэр ургаса абахын түлөө тусхай звено эмхидхэһэн байха юм. Бүхэли үбэлдөө энэ газар дээрэ гүн ехэ хүр саһа тогтоохоһоо гадна, олон тоото ашаа мүльһэ ба үтэг шэбхэ абаашажа хаяһан байна. Хабар эртүүр өнэ газараа борнойлоод, һүүлээрынь триер дорохоо гараһан эрхим хүрэнгөөр тариһан байха юм.

Энэ газараа хабарай үедэ баһа хоер дахин борнойлһон байна: түрүүшээр—таряанай бултайгаагүй байхада, хоердохео—таряанайнгаа арбаад сантиметр өндөө болоһон хойно борнойлһон байгаа. Иигээд байхадань, энэ участок дээрэхи таряан энхэргэн оролдосые мэдэһэн юумэндэл нэгэн жэгдээр халюуржа гараа бэлэй. Бүхэли зундаа тус звеногой хүнүүд энэ таряагаа эрхим һайнаар харууһалжа, нэгэшье буртаг үбһэгүйгөөр ургуулһан байна.

Иигэжэ тэрэ жэлдэ Серпион Кириллович ефремовскэ звено өөрынгөө участогһаа нэгэ гектарай 53,75 центнер шэниисэ ургуулаа һэн, харин тэрэ үедэнь тус колхозой бусад звенонууд гектарһаа дунда хэмжээгээр 5,20 центнер таряа хуряаһан байна.

Нүхэр Киселевой звеногой эрхим ургаса тухай алдар соло бүхы Бурят-Монгол дотор таража, тэрээнэй үүсхэл ба дүршэлые колхозно үйлэдбэриин түрүү хүнүүд уттан абаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн эхилжэ олонхи колхознигууд өөрынгөө Эхэ ороние фашистска булимтарагшадһаа хамгаалхын түлөө Улаан Армида ошоо һэн. Колхоздо эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд ба залуу үхибүүд үлэһэн байгаа. Тиибэшье Эхэ оронойнгоо эрхим хүнүүдэй нэгэн болохо Серпион Кириллович болбол үндэр ургаса ургуулхын түлөө арба дахин үлүү оролдосотойгоор худэлмэрилһэн юм. Тэд сагай уларил тиимэ һайн байгаагүй.

1942 ондо тус колхозой газар дээрэ гектар бүхэнэй 2,7 центнер таряан ургахадань, нүхэр Киселевой участок дээрэ 9,9 центнер ургаһан байна.

Серпион Кириллович хоер хүбүүд дайн байлдаанда эрэлхэг баатарай үхэлөөр наһа баража айхабтар ехэ уйдхар гашуудалда ороһон байбашье, нүхэр Киселев болбол өөрынгөө оролдосые багаханшье тэды буурруулаагүй. Бүхы дайнай жэлнүүд соо гектар бүхэнэй 9—10 центнер таряа хододоо ургуулдаг байгаа һэн.

1946 он. Хурса шанга наран хайр найргүйгөөр шаража ургаса ногоонууд хуухаран галдуулжа байгаа бэлэй. Теэд үбэлэй сагта шиг бэедээ ехээр шэнгээһэн ба үлэмжэ ехээр үтэгжүүлэгдэһэн нүхэр Киселевой звеногой участок дээрэ жэгдэ ургаһан таряан халюуран хүхэржэ харагдана. Бүри хабарай үедэ тон ехэ хаалта хэжэ тогтооһон сөөрэмэйнгөө уһаар тэрэ газараа уһалдаг байгаа. Мүн морин тармуурааР газарай хүрьһэ хэдэн дахин һэргээн һэлиһэн байха юм.

Энэ ехэ оролдолгонь дэмы газар һалаагүй. 109 га газарһаа гектар бүхэнэй 8,37 центнер хара таряа ба гектар бүхэнэй 14 центнер шэниисэ ургуулба. Харин энэ үедэнь бусад газарнуудта гектарай 1,5 центнер таряан ургаһан байна.

Данри Хилтухин.

Агитбригадын санашад

Түнхэнэй аймагай Кыренэй дунда һургуулиин һурагшад ба комсомолецууд РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха һунгалтын үедэ агитационно-олониитын худэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсажа, 8 хүнһөө бүридэһэн агитбригада эмхидхэһэн байна. Энэ агитбригада тус һургуулиин сэрэгэй хэрэгэй багша нүхэр Бутаковай хүтэлбэреэр Кырен — Тунка, Тунка — Аршан, Аршан—Кырен гэһэн маршрудаар 185 модо санаар ябажа, хэдэн олон лекцинүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Тэдэнэй дунда «Союзна ба автономно республикануудай һунгалтын Хуули тухай», «Сталинска Конституци — илаһан социализмын конституци», «Сталинска Конституци ба советскэ залуушууд» гэһэн лекцинүүд бии. Мүн һургуулиин комсомольско организацийн секретарь Нурминский гэгшэ «атомна энерги тухай» лекци уншаа.

Агитбригадада хабаадагшад ябаһан газартаа Сталинска Конституци, Советскэ Арми, манай Эхэ ороноо тухай шүлэгүүд, дуунууд ба мүн нэгэ-лэгтэй пьесүүд ороһон программатай концертнүүдые табяа. Санашадаа ябаһан лэ газартань дулаанаар баяртайгаар угтаһан байна. Газар ябаһан колхозуудтаа ханын газетэй дайшалхы хуудаһанууде гаргадань ба культурно-олониитын худэлмэри һайжаруулха ябадалаа ехэхэн туһа үзүүлбэ.

Л. Бадарханова.

Колхознигуудай хубиин интересүүдые колхозуудай ниитын интересүүдтэй зохилдуулан тааруулга

★

Профессор И. Д. ЛАПТЕВ.

★★★

Колхознигууд-ударнигуудай Бүсоюзна хоердохи съездын комисси заседани дээрэ нүхэр Сталин эжэ хэлээ һэн: «...ниитын хэрэгүүдые хангахын тула ниитын, тэд томо, шиидхэхы шанартай, ельнэ ажахы бии байдаг, гэхэ хамта мүн колхознигуудай хэрэглэлүүдые хангахын тула хуи багахэн ажахы бии байдаг ые үндэһэ болгохо хэрэгтэй. ийн хэрэглэлүүд ба хубиин хүсэлнүүдэй бии байһан ха, энээниие тоонгүй байжа бо гүй, энээнгүйгөөр колхозуудые ажүлхэ аргагүй. Колхознигуу хубиин интересүүдые колхозуу ниитын интересүүдтэй зохил ан тааруулга—энэ лэ колхо ые бэхижүүлхэ арга нүхэсэл болоно».

Түрүүдэ түрүүшынхеэ Советскэ дотор хэдэн арбаад миллион ан зон жэжэ таряашанай замһаа социалистическэ үйлэдбэриин замда оруулаг юм.

дбэриин харилсаанууд бол үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые аха талаар хэдэн зуун жэлдэ зөөриһөө үндэһэлжэ байһан имэ хадаа хүн хуниие мүлжэ адалые гаргадаг байгаа. Агуу революционно урбалтын ашаар эрич хэрэгсэлнүүдые ашаг талаар ниитын зөөриһөө үндэ үйлэдбэриин социалистичес харилсаанууд бэйгуулагдаа; а таряашад мүлжэлгэһөө сү өө. Хүдөө ажахыдахи үйлэд дээдэ, эгээл түрүү ба эгээл бэхи ниитын арга зүй болохо но байгуулалта тогтоогдоо.

I.

ө ажахын артель хадаа му дэ колхозуудай гол формонь артель болбол нэн түрүүндэ истическэ байгуулалтын ба но таряашадай ажабайдалай үүдэй юрэнхы зорилгонуудгана, яахадааб гэхэдэ артель үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд хагданхай, ажалые эмхидхэ түлэхэ ябадалай социалисти формонууд байгуулагданхай тэрээнтэй хамта колхозни хубиин хэрэглэлнүүдые хан туһалха ба нэмэри болохо артай хубиин ажахы үлөөг байна.

ын социалистическэ зөөри һуурижаһан хүдөө ажахын болбол улам саашадаа туйлай ехэ, үшөө дүүрэн зэрэ хэрэглэгдээгүй, арга онуудтай байна.

о болон эмхидэжэ ажаллаха е үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, жэ эг бүлгөөрөө ба нэгэ нэгээ сохоор ажал хэхэ, ажалта ашаггүйгөөр гаргашалха е хороохо, хүдэлмэриин рбилха, хүдөө ажахын элдэб нуудта түрүү колхознигуу дэлмэриин арга шадабари дэлгэрүүлхэ гэхэ мэтэдэ бүтээсын саашадаа ургаха ехэ резервнүүд бии байна.

цкэ эзэмдэлгэдэ дайрагда онуудай ажахые һэргээн ө талаар туйлай ехэ хэм хүдэлмэри мүнөө үедэ ябуу а байна. Эдэ районуудай колхозуудтань 181 млрд. р сэгнэгдэхэ эбдэрэл һан шаруулагдаһан байгаа. Хү ын социалистическэ сис олбол үлэмжэ булюу байһан абанжэлэй турша соо дай ахи үйлэдбэриин хэмжээе н һэргээн бодхоохо бэшэ, ө ехээр үлүүбшэлэн гараха омжые олгоно. Дэлхэйн дайнай һүүлдэ бүри би эбдэрэлдэ тохеолдоһон хү хигаа һэргээн бодхоохын манида 16 жэл, Франциде хэрэгтэй байһан юм. Кол үлэмжэ булюу тухай га олон шэнжэлэгшэд хэлэ шөөлхэдэ, үнгэрэгшэ жэл удаар ябаһан Англиин солшо Джон Пристли иигэ үлөө һэн: «Колхозоор яба арбаад хүнүүдээр уулза хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр, систем болбол үлэмжэ йһанаа хүсэд харуулаа гэжэ н мэдүүлхые ехэ хүсэнэб. удай хүнүүд өөһэдынгөө ажабайдалые орхеогүй юм СР-эй хилын саагуурхид гүй. Колхозуудай амжалта майе ехэхэн гайхуулһай

нигуудай хубиин интере колхозуудай ниитын интере зүбөөр зохилдуулан таа өшэ ямар удхатайб?

даа нэн түрүүндэ, колхо ниитын баялигые, ниитын тическэ зөөриие колхозно ина формоорнь хүгжүүлхэ йхаа гэһэн удхатай.

ие бэлүүлхын тула ар-

тельнэ ажахые хурдан түргэн темпээр хүгжүүлхэ, тиин хубиин ажахые бага хэмжээнэй, туһаламжын шанартай болгохо тиимэл шугамые колхозуудай хүгжэлтэдэ ябуулха хэрэгтэй. Яахадааб гэхэдэ, хубиин ажахы болбол колхознигой хубиин хэрэглэлнүүдые хангаха талаар гансал нэмэри удхашанартай юм.

Колхознигой хубиин хэрэглэлнүүдынь ажалай бүтээсын хүгжэхэ тудам ниитын ажахыгаар улам ехээр хангагдадаг болохо ehотой. Теэд энээнһээ эндоо байхашье арганьгүй. Жэшээ болгон иимэ баримтануудые абаад үзэе, Дайнай урда тээ колхозуудай таряалангай газар 118 млн. гектар шахуу, зүгөөр колхознигуудай бууса шадарай газарынь мнил 4,5 млн гектар байһан юм. Колхозно газартаряалангые механизацилга ба хамтын ажал болбол ургаса ба валова суглуулгые нилээд ехээр дээшэлүүлһэн байна. Революциин урда тээ үгытэй ба дунда шадалтай таряашад нэгэ үрхэ айлда 140 пүүд талха үйлэдбэрилэн абадаг байгаа. (энээнэй тоодо помещигүүд ба кулагуудһаа газар худалдажа абаһанайнь түлөө түлэдэг талхан оролсоно). Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээ колхознигууд нэгэ үрхэ айлда дунда зэргээр 360 пүүд хүртэр талха үйлэдбэрилэн абадаг болоһон юм.

Ниитын малажалай ашаг ехэтэ фермэнүүд колхозуудта бии болгогдонхой. Коллективизаци үнгэргэхэһөө урда тээ таряашадай ажахын дүрбэнэй нэгэ хуби шахуунь һааха үнеэгүй байһан юм. Үнеэгүй таряашад колхоздо орожол үхэр малтай болоо һэн. Колхознигуудай дунда үнеэгүй айл үгы болоо бэлэй.

Колхознигууд болбол гол олзоео ниитын ажахыһаа абадаг. Жэшээлхэдэ, Московско областиин Раменска районой колхозуудта хэгдэһэн тоосоонууд энэ ушарые гэршэлэн харуулна. Эндэ колхознигуудай 1945 оной олзонь (нэгэ адли үнэ сэнгээр абахада) ниитын ажахыһаа 78 процент, хубиин туһалбариин ажахыһаа миил 22 процент орохоһон байгаа.

Энэ хадаа колхозно таряашадай үнэр баян ажаһуудалай гол үндэһэ һууринь хубиин ажахы бэшэ, харин ниитын ажахы болоно, гэһэн удхатай.

Саашадаа. Колхоз дотор хубиин ба ниитын интересүүдые зүбөөр зохилдуулан тааруулга хадаа колхознигуудта коллективизмын мэдэрэлые ажалай ушар мэдэрэлтэй, нүхэрэй ehын жаяг заршамые хүмүүжүүлхэ ба бэхижүүлхэ гэһэн удхатайбшуу. Артель болбол ажалай шэнэ, ушар мэдэрэлтэй социалистическэ жаяг заршамые, мүн ажалда ба ниитын зөөридэ колхознигуудай зүгһөө социалистическээр хандалгые хүмүүжүүлхэ һургуулинь байһан ба байнашье. Эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигуудые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ ябадал хадаа колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлхэ худэлмэридэнь партийна организацинуудай тон шухала зорилго мүн болоно. Артель болбол колхознигуудые советскэ патриотизмын ehоор хүмүүжүүлхэ һургуули мүн. Колхозно байгуулалтын үндэһөөр политическэ ба материальна шэнэ туйлалтануудые олоһон колхозно таряашад болбол ниитэ арадай интересые гүнзэгыгөөр ойлгоһоноо илангаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ эли тодоор харуулһан байна.

Колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар саашадань бэхижүүлхэ зорилго болбол колхознигуудай хубиин интересүүдые ниитэ колхозно, ниитэ гүрэнэй интересүүдтэй улам бүри таарадуулха ябадал мүн болоно.

Олонхиие үсөөнхинэй зүгһөө мүлжэхэ ябадалые хамгаалагшад болохо буржуазна идеологууд болбол хубиин интересүүд хадаа гансал үмсын зөөреэр хангагдажа шадагдаха юм гэжэ үргэлжэ шашадаг һэн. «Жэжэ таряашанай ажахы хадаа бата тулгууритай юм гэһэн теори» болбол тиимэ буржуазна буруу үзэлиүүдэй янза хэлбэринүүдэйнь нэгэниинь мүн. Таряашанай жэжэ ажахы «бата тулгууритай» юм гэжэ хэлэдэгынь ямаршье бата тулгуурригүйнхиһөө доро юм гэжэ марксистнууд үни баталан харуулһан ба ажабайдалшье үдэр бүри баталан гэрчэлнэ.

Деревнидэхи үгытэй ядуу байдалые усадхалга, колхозно таряашадай үнэр баян ажаһуудалые дээшэлүүлгэ гансал ниитын социалистическэ зөөриин ашаар бэелүүлэгдээ

ажалша таряашанай интересүүд тухай оролдодог, дэлхэй дээрэ гансал тиимэ гүрэн болоно. Колхозно таряашан өөрынгөө түрэл гүрэнэй экономическа ба сэрэгэй хүсэ шадалые бэхижүүлхэеэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Гүрэнэй урда абаһан уялгануудаа саг болзор соонь үнэн сэхээр дүүргэхэ ябадал колхозник бүхэнэй арюун уялга мүн.

Колхозуудта зүб хүтэлбэриин үгы байгаа һаань, жэжэ буржуазна шанартай ябадалнууд, ниитэ арадай ба ниитэ гүрэнэй интересүүдые тоохогүй ябадал гаража болохо байгаа, тэрэнь хадаа коммунизмда социалистическэ обществын орохо бүхы замдань туйлай ехэ аюултай болохо юм.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй ehоор, ажахын эмхидхэлэй социалистическэ формо болохо колхозууд тухай Сталинска заабаринууд угаа ехэ удхашанартай байна. Колхоз болбол социалистическэ ажахын формонуудай нэгэниинь болохо хадаа саг үргэлжэ, һуларшаагүй большевистскээр хүтэлбэрилхын эрилтэ табина. Гүрэнэй үмэнэхи уялгануудаа һайн дурааараа ба саг болзор соонь дүүргэдэг, ниитын ажахыгаа алишье талаарынь хүгжүүлдэг,—тиимэ колхоз большевистскэ колхоз мүн болоно.

Бүхы колхозуудые большевистскэ, тиин бүхы колхознигуудые шанга шадалтай болгохо тухай Сталинска һургаал болбол колхозно байгуулалтын хүгжэлтэдэ ушарха иимэнүүд зүрилдөөтэ ябадалнуудые усадхаха замыень заагаа һэн.

Хэрбээ парти колхозно худэлөөниие хүтэлбэрилхэ гэжэ һанаа юм болбол, колхозно ажабайдалай ба колхозно хүтэлбэриин бүхы хуби һалбаринуудтань тодорхойгоор оролсон хабаадаха ehотой гэжэ нүхэр Сталин һургана. Колхозуудта саг соонь туһалха ба тэдээндэ аюултай зүйлнүүдэй ушарха байһаниие уридшалан һануулхыи тула парти болбол колхозууд дотор боложо байгаа юумые бултыень мэдэхэ ehотой.

Мүнөө үсын байдалда эдэ Сталинска заабаринууд онсо шухала удхашанартай гээшэ. Дайнай һүүлдэхи хүндэ хүшэр ябадалнуудые дабан гаралга, колхозно үйлэдбэриин саашадаа дэбжэлтын зорилгонууд болбол колхозуудые большевистскээр хүтэлбэрилгые шангадхахые эринэ.

Хэрбээ бидэнэр ниитэ социалистическэ зөөриие арбидхаха ба бэхижүүлхэ ябадалтай шууд холбоотой колхозно байгуулалтын хамаг бүхы болбосоронги түрүү талануудыень али болохоор бэхижүүлжэ байбалнай, үйлэдбэриин шэнэ аргын гол үндэһэ һуури болохо ниитэ социалистическэ зөөриие ямар нэгэн хэмжээтэгэр унагаадаг али бүхы ябадалнуудые саг соонь усадхадаг юм болболнай, колхозно байгуулалта амжалтатайгаар хүгжэжэ шадаха байна.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол «Колхозуудта худөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо ажалта үдэрые буруугаар гаргашалһан, ниитэ колхозно газарые үриһэн, колхозно зөөриие хулгайлан үбэршэлһэн, колхозуудые хүтэлбэрилхэ демократическа үндэһэ һууринуудые эбдэһэн ябадалнуудые элирүүлэн гаргаһан ба эрид буруушаһан байна. Эдэ эбдэлгэнүүд Ленинкэмдэ харша баманай ороной бүхы социалистическэ журам байгуулалтада тон аюултай юм гэжэ тоологдоно.

Худөө ажахын артелиин Уставые сахиха ябадалые эрид хинан хараха, мүн колхозно байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготой колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Советые СССР-эй правительствын дэргэдэ эмхидхэн байгуулга хадаа колхозуудые саашадань бэхижүүлхын тула онсо шухала удхашанартай юм.

Колхозно байгуулалтые улам саашань бэхижүүлхын ба хүгжөөхын зорилгоор правительство ба партиин хараалһан тэдэ хэмжээ-ябуулгануудай гол үндэһэн удхашанар дээрэ мүнөө тогтоё.

III

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхээ колхознигуудай өөһэдынь хүсэдэг ябадалда түшэглэн колхозуудай хүгжэхэдэнь тон шухала удхашанартай ажалта үдэр тухай асуудалһаа эхилэе.

Ажалта үдэр гээшэмнай юуб? Колхозой ажалта үдэр гээшэ, нэн түрүүндэ, ниитэ артелиинтээ ажахыда худэлмэриин үдэрэй хугасаа дотор тодорхой худэлмэриие дүүргэхэдээ колхозник бүхэнэй гаргаһан хүсэ шадалайнь тоо ба шанарые харуулха хэмжээ мүн болоно. Ниитын ажалые тэрэнэй тоогоор хэмжэхэ ябадал түрүүшынхеэ колхозо дотор бодотоор тогтоогдоһон байгаа.

Ажалта үдэр гэнтэ бии болошоогүй юм. Тэрэ хадаа худөө ажахын артелиин хүгжэһэн ба бэхижэһэнэй ашаар бии болоһон байна. Колхозуудай хүгжэлтын эхин шата дээрэ ашаг олзые нэгэн адляар хубааха зүйлнүүд ехэхэн гарадаг байгаа. Ашаг олзо болбол ехэнхидээ толгой тоолон, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые хамтаруулһанай хэмжээгээр гэхэ зэргээр хубааг дадаг һэн. Колхознигуудай ажалые адли тэгшээр түлэхэ ябадал ажалта үдэрэй бии боломсоор усадхагдаһан юм. Ажал хэхэ нормые байгуулхын тула тусхай мэргэжэлгүй аад, бүтээжэ болохо жиир ажалһаа (0,5 ажалта үдэр) эхилээд, ехэ мэргэжэл хэрэглэхэ ажал (2 ажалта үдэр) хүртэр худэлмэриин долоон янзын сэгнэлтэнүүд тогтоогдоһон байгаа.

Тиигэжэ ажалта үдэр болбол колхоздо элдэб мэргэжэлтэ ба жиир ажал болоод ухаанай ба мүн мяха бодо бэеын ажалнуудые нэгэ түрэлтэ ажалай тоогоор хэмжэдэг байна. Тиимэ хадаа хүн бүхэн ажаллаха ehотой, хүн бүхэн хэһэн ажалайнгаа тоо ба шанарай зэргээр абаха ehотой гэһэн социализмын принцип болбол ажалта үдэрөөр тодорхойлогдоно.

Ажалта үдэр хадаа тус колхозой колхозиигуудай хэһэн ажалайнь хэмжээ болоно, яахадааб гэхэдэ колхозуудта һайшаан үгтэһэн ажалай жэшээтэ нормонууд ба тэдээ ниие ажалта үдэрөөр сэгнэлгэ болбол тус тус колхозой ажахын өөрэ зүйлнүүдые хараадаа абажа, колхознигуудай хамтын суглаагаар баталагдадаг байна. Зүгөөр, эд бараа ба мүнгэнэй талаар колхоздошье, колхозһоо гадууршье ажалые ажалай тоогоор шууд хэмжэхэ ябадалда дутамаг зүйлнүүд зайлашагүй гарадагые мүн һанаандаа абахэ хэрэгтэй. Иимэ ушарта продуктнуудай үнэ сэндэ харагдадаг гаргашалгадаһан ниитын ажалай хэмжээнь мүнгэн мүн болоно.

Ажалта үдэр гээшэ хэрэглэлэй хэмжээ мүн, яахадааб гэхэдэ гаргашалгадаһан ажалай тоо ба шанараар, Уставай ehоор колхозой олзо хубаагдаха ehотой. Тиимэ болохолоороо, ехэ мэргэжэлтэ ажал жиир ажалһаа дээгүүр түлэгдэдэг.

Колхозно байгуулалтын тон шухала зүйлнүүдэй нэгэниинь ажалта үдэр мүн. Тэрэ хадаа ехэ олон янзын удхашанартай юм. Гаргашалгадаһан ажалые ажалта үдэрөөр хэмжэлгэ болбол мүн хүдөө ажахын һалбаринуудта ажалша хүсые түсэблэн хубаалгадашье удхашанартай байдаг. Ажахы дотороо ажалые ямар хэмжээ хубяар хубааһаниинь колхозой жэлэй тоосоон дээрэһээ харагдана. Хүдэлмэриин хүсые ашаглаха ябадалые зүбөөр түсэблэхэ шухала ба үйлэдбэридэхи худэлмэришэдтэ һаад түбэг ушаруулхагүйн тула захиргаанай ажахын персоналые хэтэрхы ехээр олошоруулжа болохогүй.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын культурануудай ургаса ба малажалай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар колхознигуудай өөһэдынь зориг хүсэлнүүдые үргэхын тула ажалай нэмэлтэ түлэбэри бии болгогдожо, ажалта үдэр бэхижүүлэгдэһэн байна. Тиимэһээ; ажалта үдэр болбол ниитэ колхозно интересүүдтэй колхознигуудай хубиин интересүүдэй зүбөөр зохилдон тааралдаһаниие харуулна.

Колхознигуудай диилэнхи олонхинь колхозой ниитын ажахыда үнэн сэхэ ба һайн дурааараа ажаллана. Үсөөн ажалта үдэрые абадаг колхознигуудай тоо һүүлэй жэлнүүдтэ бага боложо, харин ажалта үдэрые ехээр абадаг колхознигуудай тоо ургаһан байна. Худэлмэриин үеһанай нэгэ худэлмэришэн хүн 1940 ондо 252 ажалта үдэрые абадаг байһанаа, 1944 ондо 351 ажалта үдэр хүртэр абадаг болоо һэн. Эдэ хадаа ехэ һонирхолтой тоонууд гээшэ, эдэ тоонууд ниитын ажалда колхознигуудай ямаршаар хандадагыень эли тодоор харуулна. Гэбэшье бүхы колхозуудта ажалта үдэрые зүбөөр гаргашална гэжэ хэлэжэ болохогүй.

Ажалта үдэрые буруугаар гаргашалга хадаа колхознигуудай ажалые буруугаар ашаглаһаниие, мүн ажалайнь тоо ба шанараар түлэхэ гэһэн социализмын үедэхи ажахын байдалай хүтэлбэрилхы принципһээ хазагайрһан ябадалые харуулна.

Һүүлэй жэллэ олонхи колхозуудта захиргаанай худэлмэрилэгшэд ба правлени шадарай хүнүүдые хэтэрхы олоноор барижа, ажалта үдэр ба мүнгэн зөөриие ехээр гаргашалха ябадал урдынхида орходоо бага болохоһоо байтагай, харин үшөө ехэ болоо гэжэ гансашье бодото байдал харуулна бэшэ, мүн шалгалтын материалнуудшье гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, 1940 ондо Куйбышевска областиин колхозуудта захиргаанай худэлмэрилэгшэдтэ түлэһэн ажалта үдэрнүүд бүхы ажалта үдэрнүүдэйнь 8 процент болоһон ба тэрэнь үнгэрэгшэ жэлдэ 14,6 процент хүртэр үшөө өөдөө гараһан байна. Сосново-солонецкэ райондо захиргаанай худэлмэрилэгшэдтэ ажалта үдэрэйнгөө 20 процентыень, мүн энэ районой «Пламя революции» гэжэ колхоздо 41,6 процентыень гаргашалһан байна. Ажалта үдэрые үрихэ ябадал болбол худэлмэриин ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилсэдэггүй зарим нэгэн хүнүүд «штатна» гэжэ тоологдоод, харин тэдэ продуктнуудые үнэхөөр үйлэдбэрилдэг хүнүүдэйнгээ хүзүүн дээрэ ажаһууха гэхэ зэргэ ябадалда хүргэдэг юм. Энэнь ниитын ажалай ашаг олзые эдлэн һуухые оролдодог үнөөшэ бэшэ колхознигуудыг болохо бүхы лодырнууд ба үбэршэлэгшэдэй бэеэ далдалжа байхадань ехэ зохистой болоно. Колхозник бүхэнэй ажалые үдэр бүри наринаар бүридхэдэггүй, бригадиргүй, али бүридхэгшын үгэһэн ажалта үдэрнүүдые хинан харадаггүй байһан дээрэһээ ажалта үдэрнүүд буруугаар гаргашалагдадаг. Иимэ ушарһаа ажалта үдэрэй тоонь олошоржо, түлэбэринь бага болодог, үнэн сэхээр ажаллажа байгаа колхознигуудай урмашаха ябадал бага болодог байна.

Колхозно экономикые гүнзэгыгөөр ба саг үргэлжэ шудалжа, нэн түрүүндэ колхозуудай ниитын ажалай гаргашалгатай танилсаха шухала. Колхозно экономикын ба ажалай жаяг заршамай асуудалнууд болбол колхозой суглаануудай болон мүн олониитын улас түрын худэлмэриин гол темэнүүдынь болохо ehотой. Социализмһаа коммунизмда шэлжэн орохо үедэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал угаа ехэ шиидхэхы удхашанартай юм гэжэ ходоо һанаха хэрэгтэй.

IV.

Колхозуудай ниитын газар тухай асуудалые хаража үзэе. Колхозуудай ниитын газар болбол колхозно байгуулалтын хүсэ шадал ба бата бэхи байдалай үндэһэн һууринь болоно. Колхозуудай эзэлжэ байһан газарынь ниитэ гүрэнэй зөөри, ниитэ арадай зөөри болохо тула колхозуудта хэтэ мүнхэдөө эдлэхынь тула үгтэһэн байна.

Колхозуудай эзэлжэ байһан газарынь тэдээндэ, хэтэ мүнхэдөө эдлэхынь тулада, үгтэдэг гэжэ Советскэ Союзай Конституциин 8 статьяда хэлэгдэнэ.

Газарай нэгэдэмэл нэлэнхы массив яашье һаа хороогдожо болохогүй гэжэ худөө ажахын артелиин Уставай 3 параграфта бэшэгдэнхэй.

Колхозно үрхэн айлай бууса шадарай газарай хэмжээнь зарим нэгэн районуудай онсо эрэ ябадалнуудые хараада абажа, худөө ажахын артелиин Уставай ehоор тодорхойлогдоһон юм

Түүхэдэ түрүүшынхеэ бүхы газарые национализацилжа, тэрэ бүхы газар дээрэ томо социалистическэ үйлэдбэри байгуулһанай үндэһөөр таряашанай эгээн шухалын шухала асуудал болохо газар тухай асуудал гансал социализмын орондо хэлбэрилтэгүй ба эсэстээ хүргэр шиидхэгдэһэн байна.

Газарые ниитэ гүрэнэй социалистическэ зөөри болгоһон ябадал ба ажахын колхозно социалистическэ формо—эдэ хоер өөр хоорондоо хүсэд зохилдон тааралдаһан ба газарай хүрьые хүсэд хэрэглэжэ, тэрэнэй ургасыень үшөө дээшэлүүлхын тула али бүхы һаад тодхорые өөрынгөө хүгжэлтэдэ усадхан үгы болгоно. Колхозууд болбол МТС-эй туһаламжаар газартаряалангай техническэ прогрессые бэелүүлэгшэ мүн болоно. Тэрэ техническэ прогрессынь өөрынгөө замда үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд дээрэ, мүн тэрэ тоодо газартаряалан дээрэшье гаража болохо хубиин зөөри мэтэ һаад тодхорнуудтай ушардаггүй юм.

Гансал колхозуудта наукын бүхы туйлалтануудые хизаргүйгөөр бэелүүлхэ арга-боломжо олгогдоһон байна. Советскэ агрономическа наукын богонихон саг болзор соо далхэй дээрэ эгээн түрүү болоһониинь дамы бэшэ. Бидэнэр болбол туйлай ехэ газар дайда дээрэ зүб севообот ябуулжа, бүхы гүрэн соогоо түсэбтэ гуримаар газартаряалангай эгээн болбосоронги системэ байгуулжа, үзэгдөөгүй ехэ хэмжээгээр агрономическа наукын шэнэ туйлалтануудые хэрэглэхэ ба хэдэн

Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

Колхознигуудай хубиин интересүүдые колхозуудай ниитын интересүүдтэй зохилдуулан тааруулга

(Түрүүлхэл. Эхэнхинь 3-дахи нүүрэн)

★

Проф. И. Д. ЛАПТЕВ

★ ★

республикануудай хүсөөр гайхамшагта ехэ уналалгын барилганууд гэхэ зэргые байгуулжа шадаха байнабди.

Газарые хубиин зөөри болгон эдлэжэ байhан сагта эдэ мэтые байгуулжа болохогүйнь мэдээжэ байнабшуу. Жэшээлхэдэ, Америкын Холбоото Штадуудые абаад үзэе. Тэдэнэр хадаа газартаряалангай асуудалые зүбөөр шиидхээбди гэжэ омгорходог. Бидэнэй мэдэхэдэ, гражданска дайнай ашаар США-да гомстэд*) тухай акт (1862 ондо) зохеон гаргагдаhан байгаа, тэрэ актын еhоор хүн бүри үмсэдөө 160 акр*) хүртэр газартай боложо шадаха байhан юм. Орон дотор жэжэхэн үмсэтэн фермэрүүд бии болоо. Тиин саашадаа юун болоо hэм? Экономическаар аяндаа хүргэхэ гэhэн еhо гуримынь юундэ хүргөөб гэхэдэ, мүнөө үедэ Америкын Холбоото Штадуудта 50-haa дээшэ процент фермернүүд арендаторнууд боложо, газараа хаhагдаад, зөөреэ хүсөөр буляалгагдаhан байна, зүгөөр жэжэ таряашанай хосорол болохо зээлитэ үри шэрэнь мүнөө үедэ Холбоото Штадуудта хэдэн миллиард доллар болоно. Бишиихан хэршэдэhэ газар абахын түлөө хүсэд садатараа эдеэлэнгүй ябажа таряашан хүн мүнгэ нөөбэшье, томо томо банкнуудай мүлжэлгэлэ зайлашагүй орошодог байна. Мүлжэлгэтэ зээлинь үри шэрэндэ оруулдаг, жэжэхэн үмсэтэн таряашанай зөөриинь буляан абаха ябадалда абаашадаг юм.

Американска уранзохеолшо Джон Стейнбек болбол «Уур хэлэнэй hалаа» гэжэ өөрынгөө роман соо финансова капиталай зүгhөө фермернүүдые хоohоруулан мүлжадэгые эли тодоор харуулhан байна.

Гансал манай орон дотор колхозууд ба үмсын ажалтанай эзэлжэ байгаа түйлай ехэ ургаса үгэдэг газар дайда болбол ажалша таряашанай хэтэ мүнхын эдлэлгэдэ байнабшуу. Капитализмын оронуудта бии байдаг газарые худалдан абаха ябадалай ашаг туhагүй ба диилдэшэгүй гаргашануудhаа манай ажалша таряашан сүлөлөгдэhэн ба мүн тэрэшэлэн газарые арендээр абаhанай түлөө газартаряалангай томо томо эзэдтэ түлэдэг абсолютна рентэ гэхэ зэргын түлбэринүүдhэшье хүчэлэгдэhэн байна. Хэрбээ революциин урда тээ үгытэй ба дунда шадалтан ехэ налог ба эл-дэб крепостническа татабаринуудаар ашагдаhан 137 миллион шахуу гектар газартай байбашье, зүгөөр мүнөө колхозно таряашан 488 миллионhоо дээшэ газарые эдлэнэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, революциин урда тээ үгытэй ба дунда шадалтанай эдлэжэ байhанhаа 350 миллион гектар ехэ газартай байна.

Газар болбол үйлэдбэриин шухалын шухала хэрэгсэлнүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Тиимэ тула зарим колхозуудта ушардаг жэжэ буржуазна өрмэлэлгэнүүд болбол нэн түрүүндэ ниитын газарые үбэршэлэн үрихэ ябадал дээрэ гарадаг. Колхозуудай ниитын газарые үридэг ушарнуудай хаа газаргүй гарадаг байhаниинь 1939 ондо элирүүлэгдэhэн байгаа. Тиихэдэ колхозно байгуулалтада ехэ шухала, колхозуудта ниитын газарые үрихэ ябадалhаа хамгаалха хэмжэснүүд тухай парти ба правительствын түүхэтэ тогтоол гаргагдаhан байна.

hүүлэй үедэ эдэ мэтын хазагайруулганууд мүн дахин хаа газаргүй гарадаг болоо гэбэл, колхознигуудай бууса шадарай газарые хэтэрхы ехэөр үргэдхэдэг, колхозой газарые нютагай советскэ ба газартаряалангай органуудай зүгhөө хүсөөр буляан абаад, хамhабари ажахы ба худэлмэришэн, албахаагшадай хубиин огород мэтэнүүдые эмхидхэхын тулада hэлдэб албан газарнуудта үгэжэрхидэг байба.

Колхознигуудай бууса шадарай газарые хүдөө ажахын Уставаар хараалагдаhан нормоhоо ехэөр хуули бусаар үргэдхэхэ ябадал худэлмэриин хүсые дутадхаадаг ба колхозуудта үнэндөө ажалай ашаглагдаагүй резервнүүдэй байбашье hаань, худөө ажахын худалмэриие богонихон саг болзор соонь үнгэргэхэ ябадалдань ехэ hаад түбэг ушаруулдаг байна.

Хуули бусаар таhалагдажа, хэhэг хэhэг болгогдоhон колхозой газарые тэдээндэ бусааха, бууса шадархи газарай хэмжээе Уставай ёhоор үгтэhэн нормоор тогтоохо, колхозой газар эдлүүридэ большевистскэ жүрамые тогтоохо тухай правительство ба партиин шиидхэбэри болбол колхозой ажахые hэргээн бодхоохо ба улам саашань хүгжүүлхэ талаар шухала удхашанартай байна.

Большевистскэ парти ба советскэ правительство болбол ниитэ социалистическэ зөөриие ходоо хямгадан хаража байдаг ба үшөө 1932 оной августын 7-до гарганаhан хуули соогоо тэрэниие нангин ба ойрынь хүрэшэгүй юм гэжэ соносоhон байна. Энэ зөөридэ гар хүрэгшэд колхозно байгуулалтын дайсан—арадай дайсан мүн болонод.

Ниитэ социалистическэ зөөриин үндэhөөр колхозно таряашад агууехэ материальна түйлалтануудые олоhон байна. Хэрбээ революциин урда тээ үгытэй ба дунда шадалтад 2,5 млрд. пүүд талха үйлэдбэрилэн абадаг байгаа hаань, зүгөөр дайнай урда тээ колхознигууд 6 млрд. пүүд талха гэхэ гү, али тэдэнэрhээ 3,5 млрд. пүүд үлүү үйлэдбэрилэн абадаг болоhон байгаа.

Колхозууд болбол гүрэнэй зүгhөө түйлай ехэ туhаламжа абана, элбэг ехээр үйлэдбэрилэн гарганаhанай ба социалистическэ доторой нөөсэлгэ хэhэнэй үндэhэ hуури дээрэ хүгжэhэн байна. Арадай ажахын шухалын шухала фонд болохо колхозуудай хубаагдахагүй фонд болбол дайнай урда тээхэнэ 21 миллиардhаа дээшэ түхэриг болоо hэн, гэхэтэй хамта энэ фондын 90-hээ дээшэ процентнь колхозуудай өөhэдынь нөсэлэлгөөр байгуулагдаhан байгаа. Тиимэ болохолоороо, урдын таряашанай зөөриhөө миил 10 шахуу процентнь үлэhэн ушартай болоно. Колхозууд өөрынгөө ниитэ колхозно-кооперативна зөөриие шэнээр байгуулhан байна.

Колхозуудай ниитын баялиг болбол социалистическэ гүрэнэй экономическа хүсэн шадалай үндэhэ hууринуудай нэгэниинь мүн, гэхэтэй хамта үнэн сэхээр худэлмэрилдэг колхозник бүхэнэй өөрынь үнэр баян байдалай үндэhэ hууринь болоно. Тиимэhээ колхозно зөөриие али болохоор хулгайлан үрилгэ хадаа гэмтэ ябадал мүн болоно.

Партийна организацинууд болбол гүрэнэй интересүүдые хамгаалха, колхозно байгуулалтын нангин, ойроо хүргэшэгүйн үндэhэ hуури болохо социалистическэ зөөриие хямгадан хаража, эдэ гүрэнэй интересүүдые үдэр бүри, саг бүри сахиха ёhотой.

Колхоз хадаа ажалша таряашанай hайн дуранай нэгэдэл мүн. Худөө ажахын артелиин Сталинска Устав болбол хамтын ажахые хүтэлхэ демократическа үндэhэ hууринуудые бүхэжүүлhэн байна. Колхозуудые большевистскэөр хүтэлбэрилхэ зорилго хадаа нэн түрүүндэ колхозно демократида, түрүү колхознигуудай зохеон байгуулха эдибхидэ тулгалжа, колхознигуудай ниитын ажахые үдэрhөө үдэр ерэхэ тудам бэхижүүлхэ, колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудые олошоруулха ба хүмүүжүүлхэ, колхозно деревниин түрүү хүнүүдые урмашуулха ябадал мүн болоно.

Колхознигууд болбол артелиингээ ниитэ ажахын дүүрэн эрхэтэ эзэдынь мүн. Гүрэнэй урда абаhан уялгануудаа дүүргэhэнэйнгээ hүүлөөр тэдэнэр худөө ажахын артелиин Уставай ёhоор продукци ба мүнгэн олзоёо хубааха асуудалнуудые өөhэдөө шиидхэдэг байна. Колхознигуудай хамтын суглаанай мэдэлгүйгөөр колхозно зөөри, продукци, мүнгые али болохоор захиран мэдэрхэ ябадал болбол хуулида харша хэрэг мүн.

Колхозуудай социалистическэ зөөридэ гар хүрэhэн хүнүүд колхозно байгуулалтын дайсан болоно.

Правительство ба парти болбол колхозуудай правлениие hүнгаха ябадалай талаар, мүн колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ колхозно ажабайдалай асуудалнуудые шиидхэхэ талаар демократическа журамые сахиха тухай шиидхэхы хэмжэснүүдые абаhан юм.

«Колхозуудта худөө ажахын артелиин Уставые эбдэhэн ябадалнуудые усадхаха хэмжэснүүд тухай» парти ба правительствын тогтоол хадаа колхозно байгуулалтые улам саашань хүгжүүлхэ ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон шухала удхашанартай байна.

* * *

Колхозно байгуулалта болбол дайнай эгээн хүндэ хүшэр шалгалтануудые алдар солотойгоор дабажа гараа hэн.

Ленин-Сталинай партиар хүтэлбэрилэгдэгшэ колхозно таряашан социалистическэ худөө ажахые хүгжүүлхэ талаар шэнэ Сталинска табанжэлдэ үшөө ехэ амжалтануудые туйлаха байна.

*) Гомстэд гэхэ—нүүжэ ерэгшэдтэ гүрэнэй зүгhөө түлэбэригүй гү, али бишни ан түлэбэритэйгөөр үгтэhэн газарые нэрлэнэ.

*) Акр гэжэ Англи ба Америкэдэхи газарай хэмжээ, нэгэ акр соо 4,047 дүрбэлжэн метр багтадаг юм.

МТС-үүдэй мүрысөөн

Трактор заhабарилгын намар-үбэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын мэдээн

1947 он й январиин 25.

МТС-үүд	Директорэйнь нэрэ	Дүүргэлтэнь (процентөөр)
Хориин	Далбаев	109,0
Үдын	Нимаев	86,2
Жиримскэ	Тупикин	77,1
Сэлэнгын	Кузьмин	75,0
Тимлюйскэ	Урнышев	65,7
Түнхэнэй	Пахахинов	61,0
Тарбагатайн	Бертунов	60,6
Эгэтын	Бимбаев	60,4
Селен-Думын	Осипов	60,0
Хонхолойн	Перевалов	58,8
Б-Кударын	Дмитриев	55,5
Хэжэнгын	Игнатьев	55,0
Кабанскын	Маслов	55,0
Курбын	Воробьев	51,8
Иволгын	Курбатов	51,7
Баргажанай	Казанцев	51,2
Чесанын	Эрдынеев	51,2
Саянтын	Танхасаев	51,1
Хамнигадайн	Громов	50,0
Гашейн	Алексеев	50,0
Куйтунска	Будаев	48,2
Ново-Брянска	Петрикей	48,0
Окино-Ключевскэ	Плюснин	47,6
Кяхтын	Гармаев	46,5
Кыренскэ	Тулуев	45,7
Сагаан Усанай	Занданов	44,4
Бага-Куналейн	Вильмов	42,8
Бичурын	Нетесов	42,6
Үшөөтэйн	Перевалов	42,4
Сүхын	Найданов	41,6
Закаменай	Семенов	40,0
Суулгын	Дашиев	40,0
Ториин	Сахаровский	39,2
Ехэ-Куналейн	Юринский	37,1
Итаншын	Какаулин	23,8
Бургалтайн	Намжилов	17,3
	Хамта	52,1

Хэн илааб, хэн гээгдээб?

Гашейн МТС-эй бүхы коллектив тракторнуудай ба худөө-ажахын машинануудай заhабариие саг болзор hоонь урид дүүргэхэ гэhэн уялга абаhан юм. 68 трактор заhаха түсэбтэй байгаа hаа, мүнөө 34 трактор заhажа дүүргээд, 15 тракторай заhабариие дүүргэхэ болоод байна.

МТС-эй трактористнуудай хоорондохи мүрысөөндэ Ворошилов колхозой тракторна бригада (бригадирынь П. Иванов) өөhэдынгөө тракторнуудай заhабариие сүм дүүргэжэ, hун гуулиин урда тээхи мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээ. Мүн тэрэшэлэн «Красный Заган» гэжэ колхозой трактористнууд дүрбэн трактор заhаха түсэбтэй аад, гурбыень заhажа тушаа гаа.

Эрхим бригадирнууд П. Иванов, А. Яковлев, Е. Калашникова гэгшэд мүрысөөндэ абаhан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ, МТС-эй хүндэлэлэй доскада бэшэгдээ.

Теэд, абаhан уялгаяа дүүргэдэггүй бригаданууд түс МТС соо бии байна. Жэшээлхэдэ, Сутайн Ворошилов колхозой тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Ж. Дугаржапов) дүрбэн трактор заhаха аад, ороидоо нэгые заhаба. Мүн Сутайн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бригада (бригадирынь Д. Эрдынеев) тракторай заhабариие ехэ муугаар ябуулжа байна. Эдэ бригаданууд дэгүүр ажалай заршам муу. Трактористнууд хадэн хоногоор ажалаа хаяад ябашаhаншье ушар тохеолдоно.

Мүн тэрэшэлэн Сутайн Ворошиловай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай ба Октябрьска сельсоведэй «Путь Ленина» колхозой правлениин зүгhөө өөhэдынгөө трактористнуудай байра байдалые ба эдеэ хоолой зүйлые муугаар хангадаг байна.

Ж. Жамбуев,
Манай спецкорр.

Агадай наадан

ИРКУТСК. (Манай корреспондентhээ). Декабриин 29-дэ Иркутскэ Университедтэ буряд наадан болоо. Тэндэ олон бурят студентнэр ба багшанар хабаадалсаба. Тус наадандa Улан-Удэhээ РСФСР-эй габьяата артист нүхэр Таров байлсажа, гое hайханаар дуу барихан байна. Университедэй студентнэр үндэhэн хэлэн дээрээ концерт харуулба.

Наадандa хабаадалсаhан улад эна концертые ехээр hонирхобо. Хойшоо hарада нэгэ удаа иимэрхүү наадa хэжэ байхабди гэжэ студентнэр шиидэбэ.

Р. Улаханов.

ВАСИЛИЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ГЕРАСИМ

1947 оной январиин 28-да үни удаан саг соо хүндөөр үбдэhэнэйнгөө hүүлээр республикын суута луговод, Сэлэнгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой член Василий Александрович Герасимов наhа бараба.

Василий Александрович Герасимов болбол 1881 ондо Сэлэнгын аймагай Дунда Бүхэн гэжэ тосхондо түрэhэн юм. Арба наhа хүрөөд ябахадаа, ажал хэжэ хоолойгоо тэжээхэ замда гараад, дабhанай завод дээрэ мори хаража байhан ба hүүлээрнь бэеэ хүсөөд ябахадаа, пароходствын ашаа тээхэ-буулгаха ажалда ороhон байгаа. Гражданска дайнай болоhон жэлнүүдтэ В. А. Герасимов болбол парти ба правительствын уряалаар, партизанска отрядта ороод, гартаа буу барижа Забайкальеда советскэ засагые аршалан хамгаалhан байха юм.

1926 ондо В. А. Герасимов газараа хамтаржа элдэхэ товариществын член боложо, тон түрүүшээр орол-соод, удаа тээнь нютагайнгаа коммунистнуудай үүсхэлээр байгуулагдаhан колхозой член болоо hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо колхозно байгуулалтые бүхэжүүлхэ хэрэгтэ бии бүхы хүсөөэ үгэжэ ябаба. 1940 ондо нүхэр Герасимов ВКП(б)-гэй зэргэдэ абтаhан байгаа.

Олон жэл соо ажаллаhан дүйтэй дүршэлтэй байhан хадаа В. А. Герасимов сабшалан хадалан hайжаруулжа, ургасынь ехэ болгохо тусгаар арга метод зохеоhон байна. Энэ ажалай талаар Герасимовые дахаг шад республикын бүхы колхозуудта ба удаа тээнь бусад ондоо область ба хизаарнуудта бии болобо. Сабшалан хадалангай ургасые hайжаруулхын түлөө колхозно луговодуудай олоной хүдэлөөн иигэжэ болоод, үргэнөөр дэлгэрhэн тэрэнэй эхи гарганаhан хүнэй лэлдэ — герасимовска хүдэлөөн болбол хамтын мал тэжээлэй база бүхэжүүлхэ тон ехэ удхатай байнабшуу.

Правительство болбол В. А. Герасимовай Эхэ оронойнгоо үмэнhэн аша габьяагынь үндэр ехэнэжэ, тэрэниие Ленинэй орден Бүхэсоюзна худөө-ажалай выс Ехэ мүнгэн медаляар ба «1941-онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалуулаха Агууехэ дайнда хэhэн шэн гавьяа ажалай түлөө» гэhэн медаляар наhан байгаа.

В. А. Герасимовай ажалаа болбол Эхэ орондоо аша тусаа гэжэ ажаллаха, колхозно луговодуулалтада үнэн шүтэнги ябаха, дээшэлүүлхэ тө[illegible]нэ ба эрхэ методые колхозно ажалда үүлгүүдые бүтээхэ захилга Сталинскэ № 32-то абтадаг юм.

Мүн тэндэ эхэнэр хубсаhан байна.

Читинскэ 35 ба Балтахиновай байhан сабхиин мастерскойнуудта гутал заhаха, мүн тэрэшэлэн оёхо захилганууде абана. Заhаhадхасын материал бии. Заhаhазорынь—3-5 үдэр.

Профсоюзна 15 ба Кировай байhан хубсаhа оёлгын мастерскэ эрэ хүнэй костюм (Гимнастерка үмдэ) оёдог байна. Хүсэд hайhан гэжэ найдуулна.

Бүд эд будаха цех (Сталинай 47-до) хуушан ба шэнэ элдэбшэдые, будаха захилга абана.

Профсоюзна үйлсын 15-да [illegible] монтажна, малярна, гэр сагаалга[illegible] шэ заhаха гэхэ мэтын хүдэлмэ[illegible] захилганууде улад зонhоо ба [illegible]зацинуудhаа үглөөнэй 9 часын 5 хүртэр абадаг байна.

ПРАВ[illegible]

А. Кудрявцев, С. И[illegible]
Б. Лобсанов, Д. Сал[illegible]
Г. Цыденова, К. Бараб[illegible]
В. Дубровский, И. Хам[illegible]
И. Логушкин, А. Мод[illegible]
М. Чувьюров, Б. Зо[illegible]
В. Сабылин, Н. Нев[illegible]
Д. Лубсанов.

Харюусалгата реда[illegible]
орлогшо Д. Д. ЛУБСА[illegible]

„ПРОГРЕСС“
«Буутай хүн»

„ЭРДЭМ“
«Цирк»

Республиканска ород драмын театр
Творческо залуушуулай Бүхэроссийска харалган
Январиин 30-да Б. Шоу.
„ПИГМАЛИОН“
5 үйлэтэй комедиа
Январиин 31-дэ. А. Н. Островский. Н. Я. Сол вьев.
„Бе угинай гэрлэлгэ“
5 үйлэтэй комедиа
Зүжэг табилга үдэшын 8 часта эхилхэ
Кассань үдэрэй 2 часнаа үдэшын 8 час 30 минута болгор нээлгэтэй байха юм.

„ПОБЕДА“
ГЭЖЭ ПРОМАРТЕЛЬ БОЛБОЛ
Үмдэгдэhэн гутал, хубсаhа, малгай, хуушарhан нэхы арhа, электрическэ утюк, чайник, провода, резеткэ, лат он, выключатель, оедолой машина, арифмометр, бэшэгэй машина гэхэ мэтые айлнуудаар ябаха тусхай хүнүүдээр дамжуулан худалдажа абана.
Дээрэ дурсагдаhан товарнуудые худалдахые хүсэhэн гражданнууд болбол, тэрээн тухайгаа бэшэгээр гү, али амаараа мэдүүлхэдэнь, артелиин правленни болбол худалдажа абаха хуниие тэртэнь сэхэ эльгээхэ байна. Энээн тухай мэдүүлхэ адресынь: Профсоюзная 15, (бухгалтери.)

РАЙПРОМКОМБИНАТ
болбол 1946 ондо тус комбинатай сабхиин мастерскойнуудта [illegible] гутал оюулха ба заhуулха гэжэ [illegible] hэн бүхы гражданнууд тэрэ [illegible] нуудаа 1947 оной февраливин [illegible] тор мүнгынь түлөөд бусаажа [illegible] ёhотой гэжэ дуулгана.
Тэрэ болзор соо түлэгдэжэ [illegible] гүй гуталнууд худалдаа-найм[illegible] хилхэ организацинуудта худ[illegible] ха байна.

„ПОБЕДА“
Гэжэ промартелиин мастерскойнуудта болбол эхэнэр ба эрэ хүнэй [illegible] оёхо, мүн тэрэшэлэн арhан [illegible] лүүлжэ бэлдэхэ гэхэ мэтын [illegible] абажа байна. Дурсагдаhан [illegible] нүүдые бүтээхэ захилга Сталинскэ № 32-то абтадаг юм.
Мүн тэндэ эхэнэр хубсаhа[illegible] байна.
Читинскэ 35 ба Балтахиновай байhан сабхиин мастерскойнуудта гутал заhаха, мүн тэрэшэлэн [illegible] оёхо захилганууде абана. [illegible] хадхасын материал бии. Заhаhа[illegible] зорынь—3-5 үдэр.
Профсоюзна 15 ба Кировай байhан хубсаhа оёлгын мастерскэ эрэ хүнэй костюм (Гимнастерка үмдэ) оёдог байна. Хүсэд hайhан гэжэ найдуулна.
Бүд эд будаха цех (Сталинай 47-до) хуушан ба шэнэ элдэбшэдые, будаха захилга абана.
Профсоюзна үйлсын 15-да [illegible] монтажна, малярна, гэр сагаалга[illegible] шэ заhаха гэхэ мэтын хүдэлмэ[illegible] захилганууде улад зонhоо ба [illegible] зацинуудhаа үглөөнэй 9 часын 5 хүртэр абадаг байна.
ПРАВ[illegible]

hураhан далай, hураагүй балай

Бурят-монгол арад зонние үзэг бэшэгтэ hургаха тухай 1946 оной октябриин 16-да ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой ба Министрнүүдэй Соведэй гарганаhан тогтоолой дүүргэлтые шалгаха талаар ВКП(б)-гэй Обком ба республиканска газетнүүдэй редакцинуудай эмхидхэhэн рейдшалгалтада хабаадаха зуураа, Малажалай ба Газартаряалангай министерствонүүдтэ орожо, энэ асуудалаар хөөрэлдэхэдэ, «хүнүүдые үзэг бэшэгтэ hургаха мүнгэн зөөри сметэ соомнай хараалагдаагүй ушарhаа ямаршье хэшээл хэжэ шадахагүй байнабди» —гэбэ.

Правительство болбол гүрэнэй зөөреэр арад зонние өнэ үзэг бэшэгтэ hургаха юм гэжэ мэдэхэдээ, нүхэр Гершевич ондоо шалтагаан барижа, энэ хэрэгэй эмхидхэлэй талатай тааралдахагүй байба. Нүхэр хэлэн дээрэ элидхэл ба лекцинүүдые уншидагүй ба бултадаа шахуу ород алфавит дээрэ зохеогдоhон бурят-монгол үзэг бэшэг мэдэхэгүй байба.

Газартаряалангай министерстводэ орожо, эхин парторганизациин секретарь ба министрын орлогшо нүхэр Гершевичтэй энэ асуудалаар хөөрэлдэхэдэ, «хүнүүдые үзэг бэшэгтэ hургаха мүнгэн зөөри сметэ соомнай хараалагдаагүй ушарhаа ямаршье хэшээл хэжэ шадахагүй байнабди» —гэбэ.

Правительство болбол гүрэнэй зөөреэр арад зонние өнэ үзэг бэшэгтэ hургаха юм гэжэ мэдэхэдээ, нүхэр Гершевич ондоо шалтагаан барижа, энэ хэрэгэй эмхидхэлэй талатай тааралдахагүй байба. Нүхэр Гершевичын hаналаар хадаа ямар нэгэн хүн ондоо тэhэ ерэжэ, Газартаряалангай министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда hуралсаа эмхидхэхэ ёhотой болоно.

Гэхэ зуура, түрэлхи хэлэ ба үзэг бэшэгые мэдэхэгүйн шалтагаанаар Газартаряалангай ба малажалай министерствонүүдэй бурят худэлмэрилэгшэд болбол бурят-монгол колхознигуудай дунда түрүү агротехническэ ба зооветеринарна, өрдэм ухаание нэбтэрүүлхэ талаар ямаршье үрэтэй худэлмэри ябуулдаггүй ба ябуулжашье шадахагүй байна.

«hураhан далай, hураагүй балай» гэhэн арадай сэсэн үгые эдэ министерствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёhотой гэжэ hанагдаха байна.

Рейддэ хабаадагша
Ц. Цыбиков

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора — 23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, [illegible] хозяйства — 3-[illegible]3 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52(2 зв.): объявлений—2-64 (2 зв).

Н—С0282. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж [illegible]